Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LXXX

urn:nbn:de:bsz:31-41582

Visual Library

·ad tempus erat ētum quia ante xpi reſurrectōꝫ fides xpi non erat diuulgata per orbem vniuerſum et ideo petr⁹ poſt r̄ōnem p̄cepit eis ut in om̄s gentes ir̄et et p̄mo docerent .i. cathezizarent et ī fide inſtruerent deinde fidei ſacramento ſcilꝫ baptiſmo intingerent quia adulti p̄us debent inſtrui de hiis que ad fidem ptinent q̄ baptizari et ideo cathecīſmus dꝫ bap.m precedere et tandem poſt doctrinam fidei et poſt baptīm oīa queciqꝫ eſſent obſuanda p̄ciperent quia ut dicit Jacobus oportꝫ nō tm̄ auditoēs eſſe uerbi ſꝫ etiaꝫ factoēs et q̄ offenderit in vno factus eſt om̄ reus Congruus ordo· p̄mo eī auditor in fide eſt docendus quia niſi p̄us fidem anima ſc̄i:piat non eſt dandus baptiſmus quia ſine fide impoſſibile eſt deo placere nec vꝫ baptiſmi mundatio ſi nō q̄tū pt bonis opib⁹ inſiſtat quia ſicut corpus ſine ſp̄u mortuū eſt ita et fides ſine opibus mortua eſt Jgit̄ oportꝫ omnia ſuare queciiqꝫ mandauit ipe ¶ Cui hoc videt̄ impoſſibile ſolaꝫ teneat et cuſtodiat caritatem vnde aug. Dilectio fortis res eſt fr̄es. multis vide̊ q̄ ſit fortis dilcō Quiſquis per aliq̄ ncītem non potuit implere quod iubꝫ deus· amet illū qui īplet Et itm̄· diuinarum ſc̄ipturarum multiplicē habundanciaꝫ latiſſimaꝫ q̄ꝫ doctrinaꝫ ſine ullo errore cōp̄hendit et ſine ullo laboē cuſtodit cui⁹ cor plenū eſt caritate dicente ap̄lo Plenitudo aūt legis caritas Totaꝫ magnitudīne diuinoꝝ eloquioꝝ ſcā poſſidet caritas qua deum ꝓximū q̄ꝫ diligim⁹ Docet eīm celeſtis vnus magiſter nos et dicit Diliges dn̄m deum ex toto corde tuo· et ex tota aīa tua· et diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄ Jn hiis duobus p̄ceptis tota lex pendet et ꝓphete Si ergo non vacat omnes paginas ſacras ꝑſcrutari oīa īuolucra ſermonū euoluere· oīa ſc̄ipturaꝝ ſecreta penetrare tene caritatem ubi pendent omnia ſibi tenebis quod ibi didiciſti

tenebis etiaꝫ quod non didiſti Si eīm noſti caritatem· aliq̄ noſti vnde et illud pendet quod forte non noſti Et in eo quod ī ſc̄ipturis intelligis caritas patꝫ· et in eo quod non intelligis caritas latet Jlle itaqꝫ tenꝫ et quod patꝫ et quod latꝫ in diuinis ſmoib⁹ qui caritatē tenet in moribus Et itm̄· q̄nta eſt caritas· que ſi deſit fruſtra habent̄ cetera· ſi aſſit hn̄tur omnia Et itm̄· Homo fide et ſpe et caritate ſubnixus et eas īconcuſſe retinens non indiget ſc̄ipturis niſi ad alios inſtruendos Multi per hec tria ī ſolitudine ſine codicibus viuūt hec aug. Eſt etiam tm̄ bonū caritas ut non tm̄ defectus nros ſuppleat ſꝫ etiaꝫ aliena bona nra eſſe faciat vnde greg. Alioꝝ bona opa nra ſunt q̄ ſi imitari non poſſum⁹ in aliis amemus et amanciū fiūt queciqꝫ aman̄ in nobis vnde et aug. Penſent inquid q̄tum boni eſt caritas que ſine laboē nro aliena bona nra facit Et itm̄ Si amas vnitate etiaꝫ tibi hꝫ· quiſqs in illa aliq̄ habꝫ Tolle inuidiam et tuū eſt quod habeo. Tolle inuidiam et meum eſt quod habes· liuor ſepat caritas iungit hec aug. ¶ Deinde quia magiſ eis īuenit exigens coꝝ ſenſus et eos confortās ait Et ecce ego uobiſcum ſum ꝓtectione diuine uirtutis· coopacione laboīs et opis ac etiam ſacramentali p̄ſencia corpois· oīb⁹ diebus uſqꝫ ad cōſummacōꝫ ſeculi īcluſiue cum finitis laboribus et cōſummato ſeclo mecum regnabitis cui⁹ rei pignus eſt p̄ſencia mee deitatis· et gr̄e etiaꝫ in p̄nti Ex quo patꝫ etiaꝫ q̄nta merces pie conuerſacionis· quale ve pignus future beatitudīs etiā in p̄nti fideles maneat et q̄ uſqꝫ ad finem mundi fides non deficiet q̄ntiſcūqꝫ tribulacōibus aſſiteē Ac ſi dicat ſm̄ Criſoſt. Non conturbetis vos· nec michi dicatis difficultatē ī iuctoꝝ negocioꝝ quia ego vobiſcum ſum quia omnia faciam leuia hec Criſo· Magna promiſſio magnus et

credentes in fide confortat et fidem eorum roborat ut dubios ad fidem reducit et dubietatem eorum excludit intimans eis ad quam gloriam pervenerit. Unde ut omnem dubietatem a cordibus eorum auferret accedens locutus est eis ad certificandum de sua resurrectione dubios dicens: Data est michi omnis potestas in celo et in terra. Glossa: licet Christus quantum ad divinitatem ab eterno habuerit hanc potestatem et inquantum homo ab instanti conceptionis habebat potestatem in celo et in terra auctoritative tamen exercitive non habuit ante suam resurrectionem sed voluit passibilitati esse subiectus propter nostram redemptionem. Hoc igitur loquitur a parte humanitatis in qua minoratus est paulo minus ab angelis non a parte divinitatis in qua patri est consors et coequalis. Nam secundum divinitatem tantus est pater quantus filius aut spiritus sanctus quantus est pater aut filius et spiritus sanctus. Unde Augustinus: Tanta est tota trinitas in solo patre vel in solo filio vel in solo spiritu sancto quanta est simul in patre et filio et spiritu sancto. Beda/Augustinus: Licet secundum divinitatem semper sit cum patre et spiritu sancto super omnia secundum humanitatem omnium terrenorum et nostrorum omnia potestate accepit et omnia in manu eius sunt tradita ut homo ille qui nuper factus est in celo dominetur et in terra. Habet enim potestatem in celo coronandi quos vult et in terra eligendi quoscumque vult et hic et ibi facit quod vult. Non solum igitur in terra sed etiam in celo potestatem accepit quia in humanitate exaltatus ad dexteram patris est collocatus et super omnes angelos elevatus. Nomen quod sibi est datum quod est super omne nomen ut in nomine ihesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum. Non solum est super omnium hominum nomen sed etiam super omnium angelorum sanctissimum. Nulli enim hominum vel angelorum concessum est ut natura filius dei dici possit nisi illi soli cui a patre dictum est: Hic est filius meus dilectus in quo michi complacui. Nulli quoque sanctorum vel angelorum datum est ut in nomine eius daretur salus mundo nisi soli deo de quo petrus ait: Non est in aliquo alio salus neque enim aliud nomen datum est sub celo hominibus in quo oporteat nos salvos fieri. In natura quippe hominis a patre accepit quod in natura deitatis etiam ipse donavit. Unde Severianus: Filius quippe dei virginis filio deus homini divinitas carni contulit quod semper ipse cum patre possedit. Hec autem potestas sibi data peccatores non spernit sed omnes sine personarum acceptione colligit. Unde consequenter instituens baptismum subiungit: Euntes per mundum docete fidem omnes gentes id est omnia genera gentium sine distinctione personarum. Ex hoc patet quod predicatores evangelii debent omnibus et magnis et parvis sine acceptione predicare. Euntes ergo quod est contra negligentes qui ire nolunt. Docete quod est contra ignorantes qui docere nesciunt et officium assumunt. Omnes gentes quod est contra personarum acceptores qui tantum ad aliquos vadunt. Baptizantes eos quia nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei. In nomine propter unitatem substantie patris et filii et spiritus sancti propter distinctionem personarum ut quorum est una divinitas una sit largitio. Non ait in nominibus patris et filii et spiritus sancti sed in nomine ut individuam trinitatem unum deum esse insinuet. Ista igitur est forma baptismi a christo instituta sed familiari consilio spiritus sancti quandoque mutata fuit in primitiva ecclesia quando apostoli baptizabant in nomine christi ut nomen christi quod tunc odiosum erat publicaretur et magnificaretur per ambitum mundi. Et addit: Docentes eos servare opere et perseverantia omnia quecumque mandavi et dixi vobis scilicet sacramenta a christo instituta et alia ad fidem catholicam pertinentia ac mores circa dilectionem dei et proximi instruentia. Preceptum quod dominus ante passionem suam discipulis dederat scilicet quod solis iudeis predicarent et in viam gentium non abirent

fectionis aſcendens in prima ſtudeam deſide-
ria terrenorum calcare et ab infimis vo-
luptatibus ad ſuperna deſideria tranſire quatinus
te merear quandoque in altitudine celorum vi-
dere Fac eciam domine me omnia que indiuiſa
ſaluare et mane nobiſcum in hoc ſeculo
protegendo et dirigendo ac poſt finem
ſeculi remunerando et ſine fine tua preſencia
ſaciando Amen.

Epylogus apparicionum dni poſt reſurrectionem lxxvi capitulum

Habes igitur xi apparitiones
poſt domini reſurrectionem uſque
ad aſcenſionem abſque duabus
cum aſcenſione primo dicte-
dis et ſic apparitiones xiii fu-
erunt de quibus tamen x in euangeliis ſcripte ſunt
Potes eciam meditari de pluribus Nam
veriſimile eſt quod benignus dominus ſepe ma-
trem et diſcipulos ac magdalenam dilectam
diſcipulam viſitauit confortans et exhila-
rans eos qui ſic vehementer de ſua paſſione
conterriti et contriſtati fuerant Quod eciam
beatus auguſtinus ſentire videtur loquens de tempore poſt
dominicam reſurrectionem Non omnia inquit ſcripta ſunt Cre-
bra enim erat eius cum illis conuerſacio preſertim
quod aſcendiſſet in celum Et forte ipſi ſancti pa-
tres maxime abraham et dauid ad quos ſpe-
cialis facta fuit promiſſio filii dei videbant
cum eo ad videndum illam excellentiſſimam
filiam ſuam matrem domini que pro eis
et omnibus graciam inuenit et redemptorem
genuit Quod libenter eam conſpiciebant et quod
reuerenter ſe eidem inclinabant et omni qua
poterant benedictione complebant quamuis ipſi non
viderentur ab illis qui corporaliter ibi erant
Potes eciam hic conſiderare benignitatem
caritatem et humilitatem domini more ſoli-
to que in omnibus factis eius relucent
quod eciam poſtquam glorioſe vicerat et reſurrex-
erat peregrinari adhuc per dies xl voluit
ut ſuos diſcipulos confirmaret et roboraret
Dignum namque poſt tot annorum curricula
poſt tot labores et afflictiones poſt tam cru-
delem ignominioſam et acerbam mortem
potanter triumphator ad ſuam gloriam remeare
et apoſtolos per ſuos angelos confortare pro ſuo
nutu et confirmare Sed hec non paciebatur
caritas ſua perſonaliter voluit conuerſari cum
eis et veritatem reſurrectionis multis comprobauit ar-
gumentis id eſt ſenſibilibus et euidentiſſimis
ſignis multa in corpore proprio oſtendens
preter naturam corporis inmortalis ut ſic veritatem
reſurrectionis aſtrueret et ab apoſtolis eorumque poſteris
omnem omnino dubitacionis amoueret Nam cor-
eni ipſo cicatrices oſtendit cum tamen a natura corporis
inmortalis penitus aliena ſit omnis deformi-
tas cicatricis Comedit cum eis et bibit cum
tamen corpus ſpirituale ciborum alimonia mi-
nime indigeat Sciendum eſt cibos a domi-
no ante mortem ſumptos in eius alimo-
niam ceſſiſſe quia illos in ſe conuertit poſt
reſurrectionem vero ſumptos nullam ei alimoniam
probuiſſe quia illos in ſe non conuertit
cum habeat corpus glorificatum et incor-
ruptibile ſed more ſpirituali eius virtute ab-
ſumptos ſicut abſumitur aqua miſſa in ig-
ne Aliter enim abſorbet aquam terra ſiciens
aliter exſiccat radius ſolis calens Illa
abſorbet et in ſe trahit indigencia iſte
exſiccat et conſumit potencia Mandu-
cauit ergo dominus poſt reſurrectionem poteſtate
non neceſſitate ut eo modo reſurrectionem et vitam
veram non ymaginariam oſtenderet Si enim
non eſſet vera reſurrectio perditus eſſet fructus
paſſionis Unde auguſtinus Et de ſaluatore quid
fides chriſtiana non ambigit qui poſt reſurrectionem
in carne ſpirituali ſed tamen vera cibum et potum
cum diſcipulis ſumpſit non alimentorum
indigencia ſed ea qua et hoc poterat potes-
tate Non enim edendi et bibendi talibus cor-
poribus auffertur poteſtas ſed egeſtas quan-
to et inuiolabili munere inmortalitatis
induentur ut non niſi velint poſſibilitate
non neceſſitate veſcantur Hec auguſtinus Preterea

q nõ abraham z dauid

insuperabilis clipeus securitatis. Ergo quia nobiscum sum in nobis pugno, vos defendo, nihil timeatis, ita securi. Si enim deus pro nobis quis contra nos. Dicamus ergo: In deo faciemus virtutem et ipse ad nihilum reducet tribulantes nos et inimicos nostros. Et specialiter predicatoribus evangelii promittitur assistentia domini Ihesu dei. Et ecce ego vobiscum sum scilicet dirigendo sermonem ad salutem audientium et meritum vestrum. Unde Criso. Non tamen loquitur illis qui tunc erant nec cum illis solum dicit se futurum esse sed et per ipsos loquitur omnibus futuris qui post illos credent cum quibus etiam semper erit. Non enim usque ad consummationem seculi apostoli permansuri erant, sed sicut uni corpori loquitur fidelibus quibus coniungitur ut caput membris. Hec Criso. Quamvis enim dominus quo ad presentiam corporalem absessurus esset a discipulis tamen per presentiam divinitatis et spiritualem influentiam suorum donorum et sue gratie presentis semper manet et manebit cum fidelibus usque ad finem seculi. Sapiens enim et fidelis nauta navem non dimittit donec sit ad portum applicata. Ecclesia vero est navis et Christus est nauta regens ipsam qui eam non dimisit nec dimittet donec ad portum paradisi perveniat ubi tabamus. Et hoc autem intelligitur quod usque ad finem seculi non sunt defuturi in mundo qui divina mansione et inhabitatione sunt digni. Quod autem dicit usque ad consummationem seculi secundum Bedam finitum pro infinito ponitur. Nam qui in presenti seculo manet cum electis eos protegendo et per occultos instinctus spiritus sancti dirigendo, ipse cum eis post finem seculi manebit eos remunerando et sine fine sua presentia saciando. Unde et Leo papa: Cum enim ascendit in celos non deserit adoptatos et ipse deorsum confortat ad patientiam qui sursum invitat ad gloriam. Manebit ergo cum fidelibus in presenti seculo non solum spiritualiter sed etiam per presentiam corporalem in eucharistie sacramento ubi est Christus totus et post finem seculi videbunt eum facie ad faciem luce clarius. Rememorat autem eis ut ait Criso. et consummationem seculi ut eos magis attrahat et ne presentia singulariter inspiciant solum que sunt cum presenti vita dissolvuntur sed et futura bona et sine fine mansura. Quasi diceret: Tristicia que sustinebitis simul cum presenti vita dissolvetur cum et totum seculum in consummatione deveniat, bona autem quibus potiemini sunt interminata mansura. Hec Criso. Considerare hic discipulos et ea que modo sunt dicta quia sunt valde magnifica. Stant in magna iocunditate cum domino. Manifestat eis qualis est dominus omnium. Dat eis mandatum de predicando et dat formam baptismi. Dat et vigorem per maximum dum dicit quod semper cum eis erit. Et stans benignus familiariter inter eos ac loquens et predicans et loquens de regno dei magna eos iocunditate replevit et leticia inenarrabili. Vides quantam consolationem dat eis et quod ostendit insignia caritatis. Apparet quod isti dominum cum desiderio et sollicitudine expectare curaverunt et ideo eum aspicere meruerunt. Sic et nobis contingere senciremus si in expectando dominum et adventum eius fervidi et solliciti essemus. Per istos quibus dominus in monte Thabor predicto apparuit contemplativi designantur quia in hoc monte transfiguratus dicitur et talibus ipse frequenter apparere dignatur. Deinde dominus ab eis discessit et more solito ad sanctos patres redit. Discipuli vero cum magno gaudio remanserunt et postea in Ierusalem redierunt.

Domine Ihesu Christe fili dei vivi qui corda discipulorum de morte tua dolentium tue exhibitione presentie gaudio incredibili in monte eis apparens perfudisti da michi misero ut mentis celsitudinem per-